

Aforizmi o ljubezni.

Berilo gospé **Pavline Pajkove** dné 9. prosinca 1892. leta v »Slovenskem klubu«
na Dunaji.

Nrevzela sem nalogo, da vas za pol ure zanimljem, častita gospóda! Ali dosežem ta namen, tega ne véim; prisotni gospodje ste večinoma učenjaki in strokovnjaki, toda jaz sem preprosta ženska, katera zná povedati in popisati samó to, kar je čutila, videla in kar je skrbno opazujé in nekaj tudi po svojih izkušnjah nabrala in shranila v svojo last. Samó to so viri oskromne moje vednosti. To menda prizná vsakdo, ki je kdáj čital le vrstico mojih spisov.

Tudi za nocojšnje berilo sem si izbrala predmet, o katerem utegne po moji sodbi ravno rajresničnejše soditi ženska, ker tičí vsa modrost njegova v čustvu in srci, o čémer je ženska najzvedenejša. Popisati vir, vrednost, moč in vpliv ljubezni bodi tedaj namen mojemu čitanju. Častite gospode pa že sedaj prosim potrpljenja, zakaj mé ženske čutimo in sodimo, kakor sploh o drugih stvaréh, také zlasti o ljubezni različno od moških.

Ljubezen! Imenitna beseda, v kateri pólje morje čustev, ki ustvarjajo ali nebesa, ali peklo v prséh človeških! In vender, kdo bi mogel malovažno ali celé zaničljivo izpregovoriti to besedo? Predno premišlujem dalje o tem zanimljivem čustvu, rešim naj, kolikor móči, važno in težavno vprašanje: Kaj je ljubezen? Odkod izvira?

Bog, vir vsega stvarstva, vir je tudi ljubezni. Iz njega izvirajo kakor iz neusahnega vrelca čustva vsakeršne ljubezni, tolažeče, blažeče in osrečuječe človeštvo v vseh neizogibnih bédah in nadlogah. Bog in nikdo drug je ustvaril ljubezen; ona je blagodejni žarek njega svetlobe, ki razsvetljuje in ogreva vesoljno stvarstvo. Temen, pust, grobu podoben bi bil svet, da ne vladajo v njem glasovi srca. Dà, ljubezen je največja dobrotnica človeštvu. Samó ona nam nekoliko uglaja trnjev pot življenja, po katerem mora hoditi sléharni zemljan.

Navedimo nekoliko primerov! Mož in žena, ki se ljubita, srečna sta; v hiši, kjer otroci ljubijo roditelje in roditelji otroke svoje, biva pokoj, tudi kadar se naseli žalost in nesreča vánjo. — In prijateljstvo, katero teši dve nežni duši, in domovinska ljubezen, ki hrabrí, navdušuje junaka, in ljubezen do ródne zemlje, od katere se topí sladko ginjeno celé najtrše srce, in sveta ljubezen do Bogá, goreča lju-

bezen do vere, vzvišena ljubezen do človeštva? — In še druga čustva ljubezni, niso li to zgolj dokazi óne neizmerne skrivnosti, ónega nebeškega žara, ki druží različne podlage življenja? — Vsekakor: ljubezen, bodí ji podoba kakeršnakoli, lepa je, nežna, sveta! Hvaljen On, ki je početek in konec vsake prave ljubezni!

Kadar dospè človek v óno dóbo, ko se zaklepajo brezskrbna otroška leta in se odpirajo duri ognjenih mladostnih let, tedaj ga vabi nekova tajna moč k óni svetlobi, katera sije na človeško žitje, odkar je Adam ljubil Evo v jasnem raji. Hitra, usodna je óna dóba, ko zahrepení srce po sočustvu, kakor hrepené pluča po čistem zraku, kakor iščejo oči svetlobe. Takrat ljubi človek, samó da ljubi: brez premisleka, brez preračunjanja in čestokrat tudi brez — upa. To potrebnost ljubezni je izrazil Viktor Hugo jako poetično. Mlado srce primerja trsu, ki se ovija vsega, do česar ga nanese slučaj, bodisi marmornatega stebra, bodisi grčavega lesenega kóla. Kadar človek hrepení po sočustvu, tedaj ljubi prvi prijetni prikaz, katerega slučajno ugleda, ne vprašujé, ali je predmet njega ljubezni vreden sočustva ali ne. Srce ima svojega čarovnika, vzor, kateri mu kaže ljubljeno osebo, ne kakeršna je res, temveč prestvarja jo po svojem ukusu, diči jo z lepoto, obseva z lučjo vseh popolnostij. Zató se napósled celó dogaja, da ljubi človek samó stvor svojega domišljanja, nikar da bi ljubil živo osebo.

Zdí se mi prav zató jako težavno, obče in določilno soditi o ljubezni, ki je in bode največja skrivnost vseh skrivnostij človeških. Stoletja in stoletja razpravljajo in razmotrivajo pesniki in pisatelji ta predmet, in vender je stara resnica vedno nova, ta namreč, da je na konci vseh preiskav ljubezen venderle največja uganka.

Prva ljubezen, ako je prava, ta je človeku navadno usodna. Izpremeniti mu utegne mišljenje in navade, prestvariti mu takó rekoč značaj. Ljubeči človek, zamaknjen v ljubljeno osebo, ima jo za vzor popolnosti — saj vémo, da je ljubezen slepa, da zmanjšuje in požahtnuje tudi najhujše slabosti! — Ljubeči človek se torej trudi, da bi bil do cela podoben vzoru svojemu. Ko bi mogli vzbujati ljubezen samó blagi značaji, tedaj bi ljubezen nekamo prestvarjala dušo in ozdravljala vse človeške slabosti. Ali žal, vsak človek, pošten ali nepošten, blag ali neblag, hrepení po ljubezni in ljubi; to pa je ravno, kar tolikanj neizmerno izpreminja način in značaj ljubezni.

Sv. Avguštin je tudi tega mnenja, trdèč, da se iz čiste in podle ljubezni rodé dobre in slabe navade.

Prva ljubezen, ako je prava, mogočna je časih takó, da se ne izpremeni do konca dnij, da je ni môči pozabiti niti v starosti.

Vender vsakemu človeku ni vselej prva ljubezen najmočnejša. Ljubiti, iskreno ljubiti, more človek tudi dvakrat, trikrat in še večkrat — ali bodisi prvič, bodisi drugič ali večkrat, samó jedenkrat se oglasí to čustvo v njem tolikanj silno, da proti njemu omedlé vsa druga prejšnja ali poznejša čustva.

Nezvestoba utegne razušiti to globoko ljubezen, smrt utegne razvezati nje vezí, čas zaceliti srčne rane, dani obet je môči pozabiti vzpričo nove in iskrenejše zaveze, vender se nobeno prejšnje ni poznejše čustvo ne dá primerjati prejšnjemu. In ta ogenj, ta iskrenost, ta skrivnostna moč, ta je povod, da je ljubezen večna!

V čém se loči prava ljubezen od neprave?

Ljubezen, ki se vzbudí, da ne vémo kdaj in kakó, ljubezen, katero vzgojí spoštovanje in češčenje, ljubezen, ki ne pozná sebičnosti, ki vse žrtvuje, vse odpušča, vse daruje; ljubezen iskrena in čista, katera kàr najviše vznaša mišljenje in čustvovanje naše, katera zaradi popolnega svojega zatajevanja ne uživa samó nebeških sladkostij, temveč tudi zemeljske bolečine, ker se nobeden zemljan ne more do cela iznebiti svoje nraví — takšna ljubezen je prava in samó takšna more biti tudi večna.

Naj podam še jeden primer prave ljubezni. Ako se v dveh srcih, katerima so znane nerazrušne zapreke, vender porodí prostovoljna, nepremišljena ljubezen in ako se srci bojujeta proti temu čustvu, toda njiju ljubezen navzlic vsemu boju in trudu venderle rase in plamení — tedaj smemo trditi, da je njiju sočustvovanje pravo, odkritosrčno, vzvišeno! Vprašati je samó, ali utegne tudi takšna mogočna ljubezen biti večna. Po mojem mnenji, ženskam dà, moškim ne.

Žensko srce je rahločutnejše nego moško; ženska čuti globočje, ljubi iskreneje; nje življenje je menj razmišljeno, nje duh bolj zbran, in zató si ustvarja iz sočustva do oboževanega malika nekakšen majhen svet, nekov višji vzor, nekova svetla nebesa! Ker se popolnoma udá temu snù, zató je do cela umevno, da ne more več prezreti ni pozabiti, kar se je toli močno utrdilo v nji. In takó ostane zvesta tej prazni mladostni senci do zadnjega diha.

Od možá ne moremo pričakovati kàj takega, in ako bi se tudi našli taki slučaji, izvestno jih je le malo.

Mož je menj občuten od ženske, ima premnogo posla, ima prijatelje, svoj poziv, politiko in razne druge stvari, ki mu jemljó čas,

da bi premišljal svoje srce. In takó se ljubezen, katero je menda nekđaj čutil živo in resnično, polagoma ohlaja, dokler popolnoma ne otrpne. Končno, po nekaterih letih se iz težka še spomni ženske, katero je nekđaj ljubil; in ako se je spominja, domišlja se je kakor že davno preminulega pokojnika, po katerem žaluje le dôkaj hladno.

Ljubezen, katera ni prava, poraja se navadno iz zavédnih omam telesne lepote; in kakor dobiva prava ljubezen hrano od notranjega vzajemnega sporazumljenja, od vzajemnega spoštovanja in češčenja, takó živi neprava ljubezen samó ob zunanjem blesku. Takšna ljubezen zagorí navadno kár čez noč, toda prav takó nenadoma tudi ugasne. Nje ogenj, nikar da bi blagodejno grel, pokončuje vsa čustva, kakor uničuje huda burja najcvetnejše drevó. Spoštovanje, ki se šele poraja iz ljubezni, to je malo vredno; zakaj ko zamrè ljubezen, prestane tudi spoštovanje, in slabosti ljubljene osebe, katere nam je prej ljubezen prikrivala, zmanjševala, oblaževala takó modro, prikažejo se še večje. Zgodí se potem preslepljenemu zaljublencu kakor otroku, katerega je omamila svetla kresnica: kadar jo po velikem trudu ujame, ugleda — nelepega črva!

Takšna ljubezen traja navadno jako kratko, in kdor takó ljubi, izpreminja svoje vzore, kakor menja mesec na nebu podobo svojo. Takšna ljubezen je podobna cvetici, katero držimo nekaj časa lepo in dišečo v roki in jo potem zavržemo, ne da bi količkaj žalovali po nji, ker smo ugledali krasnejših.

Sicer pa bi se takšno čustvo niti ne smelo imenovati ljubezen. Hipna trma, izvirajoča iz razgrete domišljije, zunanjega bleska, gmotnega dobička in drugih neblagih okolnostij, ne pa iz srca, čustvo, ki utegne samó za nekaj časa mamiti srce in glavo, potem pa ugasne — to ni čustvo ljubezni, temveč slabost, brezumna trma, pregreha! Prava ljubezen se ne omadežuje nikdar! (Konec prihodnjič.)

Razvila se je roža . . .

Razvila se je roža,
Ko bil pomlajen svet;
Razvil se méni v duši
Ljubezni mlade cvet.

Zvenela roža v nóči,
Zbledél je moj obraz —
Strupén je mraz prirode,
Strupén življenja mraz!

Alenka.

prav tisto knjižico, o kateri se je óndan izrazil tolikanj prezirno. Umel ni do čela, kakó li ga je že spotoma obšla želja po onih poezijah, želja, zaradi katere je celó pospešil svoje korake. Saj se žive dni ni menil za pesmi, ali danes se mu ni videlo baš napačno, ako bi prečital nekatere. Kaj pa hoče tudi? Časopis je čudno suhoparen, in zató je res treba čitati kaj drugega, kar ne bistri samó uma, nego tudi izraža čustva takó, kakor jih ne more navadna beseda! . . .

Umolknila sta končno oba, zlati žarki pa so sijali po odprtih trgovskih knjigah, v katerih so se danes kazale čudne bele praznine! Delala sta tisto popóдне jako malo, prav za prav ničesar. In ko je napósled minilo nekaj ur in je mladi tovariš vrgel peró na mizo, češ, da nikakor ne more več prebiti v tej duplini, dejal ni gospod Gregorij ničesar, nego vzel je klobuk in palico, potisnil knjižico v žep in odšel malone takó hitro kakor Vodè. Samó še nejevoljno je pogledal óna neodprta trgovska pisma, katera so ga precèj razločno opominjala zanemarjene uradne dolžnosti. Dolžnosti? Tlačánil je dovòlj dolgo, da smé oditi nekoliko pred uro, in ako bi komu ne ugajalo, nič se ne vé, kaj se utegne zgoditi. Hvala Bogú, njega razmerje je takšno, da se lahko zdajci postavi na svoje noge, ako je treba. Klanjal pa se ne bode nikomur! —

(Konec prihodnjič.)

Aforizmi o ljubezni.

Berilo gospé **Pavline Pajkove** dné 9. prosinca 1892. leta v »Slovenskem klubu«
na Dunaji.

(Konec.)

Lrava ljubezen je nebeška rosa, ki ohlaja srce!« póje Dante. Dà, krasna je, pristavljam jaz. Ona je nekovo trepetanje stvarstva, svetloba solcu, vonjava cvetki, tolažba v vseh nezgodah. Ona je, ki nam manjša sléharo zlò, krepí, kar je dobro, dviguje in čisti človeka.

Prava ljubezen more človeka le poboljševati, vzviševati, blažiti — pohujševati nikdar.

Plutarh pravi, da je prava ljubezen učiteljica vseh krepostij, dočim méni Dante, da je ljubezen vir krepostim in pregreham.

Oba govorita resnico.

Res, mnogo žalosti in pregreh izvira tudi iz ljubezni, ki je časih prava tragedija življenja; vendar ljubezen sama na sebi ni kriva teh nesreč. Poleg ljubezni odločuje sto drugih slučajev, kateri ustvarjajo iz najblažjih čustev najhujša zla.

Ljubezni čustvo je vedno blágo; ljubeče osebe so, katere ga večkrat oskrunijo. Zató ni ljubezen nikdar slabost, kakor bi kdo menil. Ljubezen se utegne izpremeniti v največjo bol, v najhujšo strast, v brezupnost — ali npravna slabost nikakor ni.

Ljubezen je človeku prijateljica ali sovražnica, kakor nanese usoda. Srečen, komur je prijazna, ali gorjé njemu, komur se ljubezen prikaže sovražnica! Prazno, tožno, brez sreče in brez veljave mu poteče življenje!

Kdor ne véruje v blaženost ljubezni, ta tudi nikdar ne bode ljubil. Brezsrdčen pa je, kdor nedolžnemu srcu zastrupí vero v ljubezen, kdor brani vérovati, da je ljubezen neizmerna, vzvišena, večna! Vzvišenost je navdušenje nežnih in blagih duš; vzvišenost ni prazna pena! Bedák, kdor se upira temu, kdor si upa izruvatí to blago kal iz duše človeške! Prava ljubezen, jedina ki je vredna tega imena, ljubezen, ki prebije čas, razdaljo, vse človeške izpremembe, dá, celó smrt, ona še živí, kakor je vedno živela, in bode tudi živela, dokler se svet ne poruši.

Sicer pa nezaupnost v ljubezen ni prirojena, niti se ne naučí, niti se komu ne usiljuje; plod je samó izkušnje in prevare. Ljudje so, kateri izgubé popolnoma vero v ljubezen, ako prebijejo v nji bridko prevaro. Kakor so prej silili v ljubezen, takó se ji sedaj upirajo.

Koliko se tedaj greší proti temu čustvu; kolika krivica se mu godí!

Ljubezen utegne roditi solze, ker je srčna stvar in ker srce ni vedno veselo; vendar ne mislimo, da so óne solze, katere provzroča ljubezen, tudi vselej izvir ljubezni, ki je sicer sestavljena samó od svetlobe in sreče. Ljubezni jok je temveč prepogostoma nasledek drugih čustev, ki se kár najtesneje družijo z ljubeznijo, n. pr. ljubosumnosti, zavidnosti, sebičnosti in sto drugih neprilik, katere so bolj naslednice človeškega značaja nego njega čustvovanja.

Ne zamenjajmo čustva s strastjó, ljubezni ne s slučaji, ki spremenjajo ljubezen!

Ljubezen sama na sebi je kraljica vseh zemeljskih lepot; ljubezen je božji blagoslov celó tedaj, kadar nam jo zamorí katerikoli nesrečni slučaj. V takih razmerah moramo žalovati po nji, kakor žalujemo po izgubljeni sreči; spominjati se moramo prebitih srečnih trenutkov takisto milo, kakor si navadno predstavljamo podobo drage osebe,

katere ni več. Ali zavreči, zanikati jo, to ni ne blágo, ne prirodno ; sósebnó ne za žensko srce, katero živí bolj ob čustvih nego moško. Ali zanikujemo morda máterino ljubezen, ker nam mater, ko smo jo ljubili, častili, obožavali, nenadoma odtrga smrt? Ali odrekamo iskrenost domovinske ljubezni, ker smo v svoji domovini in od svojih rojakov žéli zgolj nehvaležnost?

Ljubezen je móžu nekaj izbornega, ženski pa pomeni ves obstanek; ona je nje ponos, nje življenje, rekla bi skoro, nje vzveličanje!

Poznala sem moške jako pogrešne, brez vere, brez nravnosti, nezakupne; toda ko jih je navdihnila prava ljubezen, bilo jih ni več poznati.

Poznala sem déklice lahkomiselne in ohole, ki so se posmehovale temu čustvu; ali ko so sáme ljubile in bile ljubljene, izpremenile so se v najkrepostnejše žené in vzorne matere.

Res, ko je Bog zanetil v človeškem srci iskro ljubezni, védel je zakaj!

Kakó lep, kakó resničen je izrek: »Kdor ni ljubil, ni živel;« in jaz si ne morem misliti možá ali ženske, blagih v pravem pomenu te besede, ako nista ljubila.

Voltaire trdi, da je ljubezen najmočnejša vseh strastij, ker omamlja srce, teló in glavo zajedno.

Takó si tolmačim, zakaj utegne biti ljubezen, ki poraja nežna in plemenita dejanja, ki reže kruh siromakom, ki podpira žensko v težavnih nalogah, ki navdušuje umetnika, ki je sreča življenja — zakaj utegne biti tudi najhujša nesreča.

Pregledujé povestnico, premišljujé človeško srcé in vsakdanje življenje, vidimo, da je ljubezen vir brezkončnih prestopkov in sramot, neizmernih bolestij in trpljenj, neoprostnih nesramnostij, neumevnih zablod.

In vender je ljubezen najsvetejša stvar. Celó tragedije ljubezni, bodisi igrane v gledališčih ali v sodiščih, vzbujajo resnobo.

Ako se človek umorí zaradi denarja, žaljene častí ali iz kate-regakoli brezumnega vzroka, tedaj nas obhaja stud, ne usmiljenje; ako se pa dve ljubeči osebi, ki ne moreta biti združeni, brezupni usmrtita — kakó sočutno nam zatrepeče srce! Njiju dejanja sicer ne odobrujemo, toda obsojati ju ne moremo.

»Mnogo se oprostí njemu, kdor je mnogo ljubil,« pravi celó naš Rešitelj. Kakó ubožni bi bili, da se nam vzame ta tolažba! In ko bi tudi ljubezen imela več bridkostij nego veselja, ko bi tudi bila slabo vračevana — zató je ni smeti poniževati. Podobna je v tem

slučaji demantu, zakopanemu v zemlji, čegar cena in vrednost je še vedno tista, kakor je bila tedaj, predno se je izgubil v zemlji.

Prava ljubezen, vračevana ali ne, to je blágo čustvo, kateremu naj bi se vselej klanjali spoštljivo. Dasi ni vselej razumna, zató je še ni zaničevati; tedaj se moramo prepričati, da je nepopolnost usoda vsega človeškega mišljenja, čustvovanja in dejanja.

Ali se moreta ljubiti osebi, kateri se nista nikdar videli? — Dà, ali njiju ljubezen je domišljena, ne prava. Takovo čustvovanje se vzbudí navadno iz vnete domišljije, iz spisov, iz pozvedovanja, iz poetiških sánj. Ali takšna ljubezen ni trajna, nego živí samó, dôkler traja dopisovanje, dokler ne mine sèn. Ko bi se pa óna človeka videla le jedenkrat, utegnila bi zdajci izginiti njiju ljubezen.

Zató mislim, da se táko sočustvovanje ne more imenovati prava ljubezen. Utegne biti iskreno prijateljstvo, spoštovanje, češčenje, nagnjenje, ali prava ljubezen ne! Največ platonska ljubezen; zakaj ljubezen, katera se vzbudí, ne da bi se bile srečale očí, ta je popolnoma prazna. — Še jedno važno vprašanje o ljubezni, in potem nečem dalje truditi častitih poslušalcev. Kdo ljubi stanoviteje, moški ali ženska? Dasi je ženska nrav izpremembnejša, nestanovitejša od moške, vendar ljubi ženska stanoviteje nego on. Najsi mož iskreno ljubi izvoljenko svojo, vendar se ne more ustavljati lepoti druge lepe ženske, katera ga utegne takó omamiti, da se malone nevedé izneveri ljubezni svoji.

Moški so sploh jako slabotni proti ženski lepoti; tudi jih predolga ljubezen utruje. Ženska pa, ki ljubi resnično, druží s svojo ljubeznijo čislanje in vero ter je takó prevzeta od ljubezni, da je slepa za vse, kar se ne dostaje nje vzora. Ženska mora vedno ljubiti. Menjati utegne svoj vzor, nikdar pa ne opustí češčenja.

Ženska je porojena, da ljubi; nji je dano netiti sveti ogenj v duši; kadar ugasne ta ogenj v jednom kotičku duše, vzplamtí v drugem.

Žensko srce je že sámó na sebi podobno majhnemu svetu. Premnogo bojev vihrá v njem, dôkaj žalostnih spominov ga prešinja, ali zastava z geslom: »Ljubi!« ne povese se nikdar! Ženska živí za ljubezen celó tedaj, ko ji je zastrepila srce.

Takó smo videli, da je ljubezen sreča in trpljenje, da je življenje in luč človeške duše in da nihče prej ali slej ne ubeží temu prirod-nemu zakonu. Srce mora prehajati svoja pota kakor mesečna luč, ki svoj čas rase in svoj čas pojema; pokoriti se mora zakonom teh izprememb.

Sklep mojega premišljanja o ljubezni je ta: Ljubezen, dasi je sladka in radostna, vender ne more osrečiti popolnoma. V te sladkosti, tudi če je ljubezen srečna, silijo nehoté bridkosti in dvojbe, katere dovòlj mučijo dušo.

Kadar namreč zatrepeče srce od ljubezni, kadar se nam zdí, da je vse naše bitje zavisno od drugega milega bitja, tedaj se nam topí srce od sladkosti, ali skoro potem se nam krči od bolečine, zakaj dvojba, in bodisi najmanjša, to je največja muka ljubečemu srcu.

Vender: rajši nego nezmerne praznote duše, želeti si je hude prevare, ki nas spominja, da smo bili ljubljenu, da smo uživali trenutke nebeške slasti! In ko bi tudi srce sovražilo zaradi ljubezni, bolje mu bode, nego bi bilo prazno in mrtvó.

»Srcé je prazno, srečno ni!«

toži naš Prešéren. Dà, v sovraštvu tičí takisto življenje, in dokler živi v srci tudi to čustvo, tlí v njem prav takó še iskra upa!

Človeško srce je največja uganka vsega stvarstva. Preiskovati njega skrivnosti, to bi bilo toliko, kakor predirati v skrivnosti življenja samega. Ako je življenje trpljenje, zakaj se rodimo? Ako je dobrota, zakaj nam smrt utrga nit življenja? — Človeštvo prihaja od Bogá in se vrača k Bógu. Življenje ni zmoter našemu bitju, ampak prehod je samó k neznanemu zmotru.

Prav takó ljubezen. Ako je ljubezen sreča, zakaj ni večna? Ako je nesreča, zakaj se nam vzbudi? Čemú ljubimo iskreno, požrtvovalno, zakaj smo tedaj srečni, blaženi, tega ne vémo — zakaj smo nesrečni, brezupni — to si moremo še menj raztolmačiti. Vender to je gotovo, da bi človek silno žalostno prebil vrsto trudapolnih let, ako bi ne ljubil.

Ljubezen s svojimi domišljenkami, s svojo vero, s svojim upanjem v boljšo bodočnost; ljubezen s svojimi radostimi in solzami, ona je jedini vzrok, da nam je življenje znosno, celó zanimljivo.

Zató mislim, da ne morem bolje skleniti razpravljanja svojega, nego da se sklicujem na največjega nemškega pesnika, kateri sicer takó kratko, toda izvrstno označuje ljubezen:

»Venec življenja,
Sreča brez pokoja,
To, ljubav, je usoda tvoja!«

